

JU' U'J TE TTZAJLEN

(Génesis)

Jun Tal Chik'b'ab'l

Aju' yol Génesis a tz'elpuna'ju' "Ttzajlen" mujqa "Ttzyetlen". Atzu' in yolina' ti'ju' ttzajlen twitz tx'otx', kyi'ju' xjal exju' tu'me'l kyanq'ib'l, ex ti'ju' ttzajle'n tnam Israel,aju' tnam kyaj b'ent tyol Oman Dyos tuk'i'l. Aju' u'j te Ttzajlen in yolin ti'j jun Dyos tejumajx ex ch'isal tkyaqil, kyoju' tq'ijlalil b'a'mpun toq txqan kdyos xjal, ex oksla'n kyu'n qa kkyaqilju' ti'xti' b'incha'n kyu'nju' kdyos lu. Ex in yolin ti'ju' mujb'ab'l atitog tu'n Oman Dyos tuk'i'lu' wnaq ju' xi tq'o'n toklen twitz tx'otx', ex tun tten b'a'n ex tzalajb'il qatog ma niman ex qatog ma japun tyol Oman Dyos tu'n. Ex in yolin ti'j ttzajlen qeju' il exju' yajb'il in tzaj ti'ju' xjal kse'n qa in tb'incha'n ti'xti' tu'nx ttab'l ex myaju' tajb'il Oman Dyos. Ex in tchik'b'a'n ti'ju' in tb'incha'n Oman Dyos naqx tun ktletju' xjal teju' tb'inchb'en myab'a'n ex teju' til.

Aju' u'j lu aq'pu'n toj kab'e' nimaq tnej ikja'lu: Aju' tnejel (aye' tnej 1-11) in yolin ti'ju' tb'inchet tx'otx' exju' xjal, ti'ju' ttzajlen qe il exju' k'ixk'oj in tzaj tun tpaj. In yolin kyi'ju' tnejel okslal ojtxi' tzajni qex ti'j Adán ex pomni ti'j Noé, ti'j q'eqjab', ex tqanil ti'ju' ja nim twe' te b'a'mpun kol te B'ab'el. Atzu'n tkab' (aye' tnej 12-50) atzu' in yolina' ti'ju' ttzajlen qe tyajajil israel, tzajni qex ti'j Ab'raham, Isaak ex Jakob'; kyi'j tk'wal Jakob', ti'j José ex qe'ju' titz'in ex ttzik; ex in yolin ti'ju' tej tpon Jakob' Egipt kyuk'i'lju' e' toj tja, ex ikx ti'ju' tej ttzajlen qeju' tnam Israel toju' tx'otx' lu. Toj tkyaqilju' tqanil lu, a Oman Dyos ju' nim toklen in che ok xjal toj xjel tu'n ex in kub' ttz'e'ysa'n kwitzju' b'inchal taq'wix, atzu'n kyeju' in che k'u'jlante ex in che niman te, in che t'xaku'n ex in che toni'n. Iktzu'n, aj ttzyetju' u'j lu in yolin qa aku' Oman Dyos b'inchanteju' twitz tx'otx', ex in b'aj kyuk'i'lju' yol kyaj ttziya'n qa mlay kyej tkolb'i'nju' tnanam.

Aju' Tch'isb'en Dyos T-xe Tnejel

1 Tej ttzajku' qe t-xe tnejel, kub' tb'incha'n Dyos ju' kya'j ex tx'otx'.

2 Atzunju' tx'otx' mixtoqti' ttx'o'lajil; tkyaqil mar yiletoq nim t-xe, extzunju' tib'ajile majxtoq qxopin, atzunju' t-xew Oman Dyos intoq yukchi tib'ajileju' a'.

3 Ex tma Dyos "iKutjaw b'entju' spik'un!", chij.

Ex b'entju' spik'un. **4** Tetzunju' tka'yinte Dyos qa b'a'nju' spik'un, el tpa'n ti'ju' qxopin **5** ex ok tq'o'n tb'i

"q'ijtl", atzunju' qxopin ok tq'o'n tb'i "qonik'an". Aye' ja'lu e' b'enti toj tnejel q'ij.

6 Tb'entlenxi'tzun ja'lu tma Dyos: "Kutb'ent jun aq'pub'lteju' a' tu'ntzun kkyejten toj kab'e' tnej", chij.

Ex b'ent ikju'. **7** Tb'incha Dyos jun aq'pub'lkyeju' a': jun tnej kyejten tjaq'xi'ju' aq'pub'l, atzunju' jun tnejtel kyejten tib'aj. **8** Atzunju' aq'pub'l ok tq'o'n tb'i "kya'j". Aju' lu b'enti toj tkab' q'ij.

9 Tb'entlenxi'tzun ja'lu tma Oman Dyos: "Aju' a' ma kyejten tjaq'xi' kya'j b'uyinktib' junx, tu'ntzun tkyaj tpa'n tib'u' tzqij", chij.

Ex b'ent ikju'. **10** Tkyejlenxi'tzun tpa'ntib'u' tzqij, ok tq'o'n Oman Dyos tb'i "tx'otx'", atzunju' a' tb'jo'klenxi' tb'uyi'n tib' junx ok tq'o'n tb'i "mar".

Tetzunj tka'yinte Oman Dyos qa b'a'nile tkyaqil, **11** tma: "Kuktzaj ch'iy tkyaqil awal twitz tx'otx': e' k'ul tun kq'onte kyijajil ex qe' tze tun kwitzan tu'ntzun kq'onte kyijajil kse'nx tyajajil junjun", chij.

Ex b'ent ikju'. **12** Ex tzaj ch'iy tkyaqil awal twitz tx'otx': e' k'ul ju' in kq'o'n kyijajil, ex e' tze tun kwitzan. Tetzunj tka'yinte Oman Dyos ja'lu b'a'n ela' toj twitz. **13** Aye' ja'lu e' b'enti toj toxi'n q'ij. **14** Tmatzun Dyostzu': "Kukb'entu' spik'un twitz kya'j, tu'ntzun tpa'ntetib'u' q'ijtl ti'ju' qonik'an; ex tun kyajb'en te echb'il kyeju' tajlal q'ij, ex tajlal ab'q'i, ex tun kyajb'en te yek'b'il kyeju' tq'ijlalil jb'alil ex q'ijal.

15 Ex tun kqoptz'aj twitz kya'j tu'ntzun t-spik'e'ju' twitz tx'otx'", chij.

Ex b'ent ikju'. **16** Ekub' tb'incha'n Oman Dyos kab'e' spik'un, jun nimin tun tk'ant twitz tx'otx' te q'ijtl, atzun jun b'o's tun tk'ant te qonik'an. Ex ikx e kub' tb'incha'nju' che'w. **17** E' kub' tq'o'n Dyos ju' spik'un twitz kya'j tun kk'anti twitz tx'otx' **18** te q'ijtl ex te qonik'an, ex tun tel tpa'ntib'u' spik'un ti'ju' qxopin. Ex b'a'n ela' toj twitz.

19 Aye' ja'lu e' b'enti toj tkyaji'n q'ij.

20 Ex tmatl Dyos ikja'lu: "Kukjaw b'ent tkyaqil kyajajil txkup toj a', ex ikx kukjaw b'ent pich' tun klipantib'ajile tx'otx'", chij.

Ex b'ent ikju'. **21** E' tch'isa Dyos ju nimaq txkup toj mar, kkyaqilu' kyajajil txkup e'b'jaw b'enti toj a'. E' tch'isa tkyaqil kyajajil pich'.

Tetzunj tka'yinte Dyos tkyaqil ja'lu b'a'nile, **22** ekub' tky'i'wla'n kkyaqilu' txkup e' kub' tb'incha'n, tma ik ja'lu: "che' chmet-xu' kyal tu'ntzun knoju' mar kyu'n, ex tun kten nim pich' toj tkyaqil twitz tx'otx'", chij.

23 Aye' ja'lu e' b'enti toj tjwe'yi'n q'ij.

24 Ex tmatl Oman Dyos te tx'otx' ik ja'lu: "ch'isama tkyaqil kyajil txkup: e' txkup tun kyalumanjtz, e' txkup tun kten toj k'ul, ex e' txkup tun kqititinje' twitz tx'otx'", chij.

Ex b'ent ikju'. **25** Ekub' tb'incha'n Dyos ju' txkup lu, ex tkyaqil b'a'nile ela' toj twitz.

26 Tmatzun Dyostzu': "Atzu'n ja'lo qb'inchaku'ju' wnaq ik tilb'ilal' kse'nqe. Ex ate ok temb'il toklen kyib'aj kyix, kyib'aj pich', kyib'aj txkup aluma'nqe', kyib'aj tojk'ul txkup, ex kyib'aju' txkup qititin kyel twitz tx'otx'", chij.

27 Tej tkub' tb'incha'n Oman Dyos ju' wnaq,

kub' tb'incha'n kse'nxu' tilb'ilal;

kub' tb'incha'n jchan ex qya,

28 e' kub' tky'i'wla'ntzuntz kyu'nju' yol lu:

"che chmet-xu' kk'wale' tun tnoj

twitz tx'otx' kyu'ne,

ex che' kawinqe'ye' twitz.

Toj kq'ob'e' che' kjela'ju' kyix, e' pich',

ex kkyaqilu' txkup in che qititinje

twitz tx'otx'", chij.

29 Ex xitma'ntl Oman Dyos kye: "Kb'intzpeye", tkyaqilu' awal twitz tx'otx' aye' in kq'o'n kyijajil, ex kkyaqil tqan lob'j ok che' kxe'l nq'o'ne' te k'a'chb'ilkyeye'. **30** Atzu'n kyeju' tojk'ul txkup, ex qe'ju' in che' qititinje twitz tx'otx' ex e' pich',aju' cha'x k'ul ok kxe'l nq'o'ne' te k'a'chb'ilkye", chij.

Iktzun b'ajiju'. **31** Tkyaqiltzu'n matxi'toq b'aj tb'incha'n Oman Dyos majx b'a'n ela' tojtwitz. Aye'tzun e' b'aj b'entiju' toj twaqaqi'n q'ij.

2 **1** Iktzun tu'me'lu' tej kb'aj b'entiju' kya'j ex tx'otx', ex tkyaqilju' ati kwitz. **2** Tojtzun' twuqi'n q'ij oylan Oman Dyos, qu'n tkyaqilju' taq'un matxi'toq b'aj b'enti. **3** Kub'tzun tky'i'wla'n Dyos ju' twuqi'n q'ij ex tma qa'aju' q'ij lu nim toklen ex xjan, qu'n atzun q'iju' tojlan tej tb'aj b'enti tkyaqilju' tch'isb'en. **4** A ja'lu a tqanilju' ti'ju' ch'isb'ente kya'j ex tx'otx'.

Tej Atitoquju' Ichan Toj Edén

Tej tkub' tb'incha'n Oman Dyos kya'j ex tx'otx', **5** mixtoqti' awal ex na'mxtoq ttzaj puqli k'ul twitz, qu'n na'mxtoq ttzaj jb'al tu'n Dyos Mamb'aj, ex mix-a'lo'toq jun xjal tun taq'unante twitz tx'otx'.

6 Atitoqtzun a' in jatz toj tx'otx', atoqtzun in ak'sante tx'otx'ju'. **7** Kub' b'incha'ntzun ichantz tu'n Dyos Mamb'aj ex axu' tx'otx' ajb'en tu'n te ttx'otx'al, xi'tzun t-xupi'n t-xewtzu' toj ttxa'n te tchwinqlal. Iktzu'n tzyeta' tanq'in tnejel wnaquju'.

8 Ex kub' tawa'n Oman Dyos jun tnej awal toju' jun tnej tx'otx' Edén, ju' ati toj tjawitz q'ij, atzuntzu' kub'a' tq'o'na'ju' ichan matxitoq kub' tb'incha'n. **9** Ex tch'isa Dyos tkyaqil kyajil tze tb'anilxi'xju' kwitz te lob'j. Atzu'n toj tnky'ejchaqilju' awal, kub'

tq'o'n Oman Dyos ju' tze te chwinqlal exju' tze tun tel tniky'tzilju' b'a'n exju' mya b'a'n.

10 Atitoqtzun jun nin a' in jatz anq'in toj Edén te a'lil teju' awal,aju' nin a' lu in taq'pu'n tib' te kyaje'.

11 Aju' tnejel Pisón tb'i, in b'et toj tkyaqilju' tx'otx' Havila, jaju' ta' q'anpwaq. **12** Tb'anilxi'x te' q'anpwaq ati atzu', ex ikx ati resina naku'j q'ol majx tb'anilxi'x, ex ab'j ónise tb'i.

13 Atzunju' tkab' a' Gihón tb'i, in b'et toj tkyaqilu' tx'otx' Kus. **14** Atzunju' toxi'n a' Tigris tb'i, in ik' toj tjawitz q'ij teju' tx'otx' Asirya. Atzunju' tkyaji'n a' Ewfrates tb'i.

15 Tetzun'j tkub' q'o'nju' ichan tu'n Dyos Mamb'aj toju' awal ati toj Edén tun taq'unan twitz ex tun t-xq'uwqinte,

16 xitq'o'n jun chaq'b'il te ik ja'lu: "B'a'n tlo'nteya kwitz kkyaqilju' tqan lob'j ate' toju' awal. **17** Atzunju' tze in yek'unte b'a'n ex mya b'a'n, mlalun txi tlo'nju'ya twitz. Qu'n qatzun ma txi tlo'na, axxi'x ok kyimela", chi Dyos te.

18 Ex tma Dyos Mamb'aj ik ja'lu: "Mya b'a'nte' tun ttenju' ichan tjunal. Okkb'el nb'incha'ne' jun t-xq'lab' tun tonin ti'j kse'nxju' in ojqlan te", chij.

19-20 Ti'jtzunju' tx'otx' e' kub' tb'incha'n Oman Dyos kkyaqil txkup ex kkyaqil pich', e' b'aj tzaj tiq'i'ntzuntz twitzju' ichan tun tok tjyo'n kb'i. Aju' ichan ok q'onte kb'i kkyaqilju' txkup b'a'n kyalumet, kb'i kkyaqil pich' ex kb'i kkyaqil toj k'ul txkup, atzunju' kb'i ok tq'o'n axtzun kb'iju' atok. Kxoltzu'n kkyaqilju' txkup lu, mix-a'lo'x te' jun tun tonin ti'j kse'nxju' inojqlan te.

21 Kub'tzun twat-sa'n Oman Dyos ju' ichan, tetzun'j b'a'n watltoq, jatz tiq'i'n junju' tchil ex kyej tmujb'a'ntlu' tchib'jil

kse'nxju' tten. ²² Atzunju' tchil kub' tb'incha'n Oman Dyos te jun qya. Xitq'o'ntzuntz teju' ichan, ²³ tmatzun ichantz tej tok tka'yi'n:

“¡Ate' lu nb'aqilku'xi'xe' ex nchib'jilku'xi'xe'! Ex a tb'iju' ok k'okyel qya, qu'n ti'ju' ichan sela' iq'i'n tu'n Oman Dyos”, chij.

²⁴ Qu'mtzun ok kjel tq'o'n te ichan tman ex ttxu tun tmje tuk'il t-xu'jil, che' okyeltzuntz naq jun wnaqqe'.

²⁵ Xb'iq'lqe'toqtzunju' ichan exju' qya, ex mixtoqti' kch'ixaw tu'nju' Xb'iq'lqe'.

Minti' Xiknima'n Adán Ex Eva Tchaq'b'il Oman Dyos

3 ¹ Kxol kkyaqilju' toj k'ul txkup e' kub' tb'incha'n Dyos Mamb'aj, a kan ju' mas pi's, xitqani'ntzuntz teju' qya: —¿Ojepe'lo txi tma'n Dyos kyeye' qa taq'wix tun t-xi klo'nju'ye' tkyaqil lob'j kwitzju' tze ate' toj awal?, chij.

² Atzunju' qya xittzaq'we'n te: —B'a'nte' tun qlo'nteye' kwitz alchaqxkyeku' tze, ³ noq o'kx min q'o'nju' tun qlo'nteye' a twitzju' tze ati toj nky'ejchaq awal. Qu'n tzaj tma'n Dyos qeye' tun mlalun t-xi qlo'ne', ex tun mi tz'oka' qmko'ne' tze lu, tu'ntzun mi qo' kyima'ye', chij.

⁴ Atzunju' kan xitma'n teju' qya: —Naq tak'a'nte'. Mlayna' che' kyimkye'. ⁵ Ojtzqi'na' tu'nte' Dyos qama txi klo'ne' twitzju' tze lu ok k'elel knik'e' ti'ju' b'a'n ex ti'ju' myab'a'n, ok che' okyeltzuntze' kse'nxte Dyos, chiju' kan.

⁶ Majxtzun achb'ajilxi'x ela'ju' lob'j toj twitzju' qya, qu'mtzun pon tk'u'j ti'j tun t-xi tlo'n ex tun ttenxi'xtl tna'b'l. Qu'mtzun xi' t'uxilte jun lob'j,

xitlo'ntzuntz, xitq'o'n te tchmil ex ikxju' tchmil xitlo'n. ⁷ Textzunju' kmuj lu spik'e' kyuky'i'l kka'b'il, eltzun knik'tzu' qa Xb'iq'lqe'toq. E' okntzuntz tz'solteju' t-xaq higo te kutxb'ilkye.

⁸ Tojtzunju' kmuj aj ttzaj kq'iq' te qale intoq b'et Dyos Mamb'aj toj awal. Tetzunj t-xi kb'i'nju' ichan tuk'i'lju' t-xu'jil e' b'aj kub' ewan twitz Oman Dyos, okx kyewa'ntzun kyib'tz kxolju' tze toju' awal. ⁹ Txkonjtztzun ichantzu' tu'n Dyos Mamb'aj:

—¿Ja tu'me'l ta'ya?, chij.

¹⁰ Atzunju' ichan xittzaq'we'n: —Ma chin xob'e' tej xinb'i'ne' in b'eta toj awal, qu'mtzun ma chin kub' ewane' twitza qu'n Xb'iq'lqine', chij.

¹¹ Atzunte Dyos xitqani'n te: —¿Alkyetzun xiq'mante teya qa Xb'iq'liya? ¿Mujqa matxi' txi tlo'na twitzju' tze xini nma'ne' teya tun mlalun txi tlo'na?, chij.

¹² Atzunju' ichan xittzaq'we'n: —Anate' qya ju' tzaj tq'o'na te wuk'i'le' saj q'onteju' lob'j weye', qu'mtzun ma txi nlo'ne', chij.

¹³ Atzunte Dyos Mamb'aj xitqani'n teju' qya:

—¿Tiqu'h xtb'inchaju'ya lu?, chij.

Atzunju' qya xittzaq'we'n:

—Ma txi nlo'ne' qu'n ma chin kub' t-sb'u'nju'ye' kan, chij.

¹⁴ Xitma'ntzun Oman Dyostzu' teju' kan:

—Tu'ntzunte' xtb'inchaya lu, o'kx tib'aja kjelten taq'wixil kxol kkyaqilju' txkup. Ex texju' kmuj ja'lo noq ok tjqu' tib'a twitz tx'tox' tun tb'eta ex noq quq twaya toj tkyaqilju' tchwinqlala. ¹⁵ Ex ja'lo ok kjelten q'oj kxole' tuk'i'lju' qya, ex ikx kyuk'i'lju' tyajajila ex tyajajilju'

qya. Ok kb'el pch'u'nju' twi'ya tu'n tyajajilju' qya. Atzunta ok k'okyel ttx'a'nju'ya txe tqan, chij.

16 Atzu'n teju' qya xitma'n:

—Atzunta aj toka ch'on wi', ok kyajtela ex toj k'ixk'oj ok che' itz'jela' tala. Atzunju' ttzalajb'ila o'kxtzu' ok knetela' tuk'i'l tchmila, ex ate ok kawil tib'aja, chi Dyos te.

17 Atzu'n teju' ichan xitma'n:

—Atzunta mana' txi tb'i'nju'ya' t-xu'jila ex ma txi tlo'na twitzju' tze xini nma'ne' teya tun mlalun txi tlo'na, qu'mtzun ok kyajtelju' tx'o'tx' tun tpaja. Ok k'aq'unala kuw tun tkamb'etju' k'a'chb'ilteya twitz toj tkyaqil tchwinqlala. **18** Ok tzajel puqli ch'i'x ex taq'wix k'ul twitzju' tx'o'tx' noqx tun tyajtiya, ex a ktwaju'ya awal in che' tzaj ch'iy toj kojbil. **19** Ok k'elel a' tplaja tun twana twitz ja' tx'otx' tzmaxi'j aj tanj jumatl ti'ja toj tx'otx', qu'n anatzu'

tzajna'ya. Qu'n tx'otx'naya, ex kb'enteljumajtla te tx'otx', chij.

20 Oktzun tq'o'n Adán / tb'iju'

t-xu'jil, Eva, qu'n ate Eva ok te txub'aj kye kkyaqil xjal. **21** Atzunte Dyos Mamb'aj kub' tb'inha'nju' ktz'umal txkup tun tajb'en te kutxb'ilteju' ichan tuk'i'lju' t-xu'jil, **22** ex tma Dyos: “Aju' wnaq ikxju' kse'n ayo' ja'lo, qu'n matxi' tz'el tnik' ti'ju' b'a'n ex ti'ju' myab'a'n. Ex jaku'pe' tzaq'pontl tq'ob' ti'j twitzju' tze te chwinqlal tun t-xi tlo'n, jaku'tzun tz'anq'intzu' te jumajx”, chi Dyos.

23 Qu'mtzun etz t-xla'ja'n Oman

Dyos ju' wnaq toj awal ju' ati toj Edén. Oktq'o'ntzuntz aq'unal twitzju' tx'otx' jaxju' tzajna' ttx'otx'al. **24** Texlenxi'tzun t-xla'ja'nju' wnaq e' kub' tq'o'n jte' anjl kyerub'in kb'i toj jawitz q'ij teju' awal, tuk'i'l jun spad inxi'xtoq jayon ex in b'et toj tkyaqil plaj, tu'ntzun mix-a'lo' jun tun tpon lq'e tk'etzju' tze te chwinqlal.

'Aju' b'iyj Adán toj yol heb'rey, ax in tma'nju' wnaq ex ichan. Majxtzun ma kyajtl te tb'i ju' tnejel ichan.

GÉNESIS

ex

ÉXODO

Toj Qyol

Porción Génesis y Éxodo en Mam de Ostuncalco
MOS550P

Texto © Sociedades Bíblicas Unidas 1996

Ilustraciones Horace Knowles

Impreso en Guatemala 1996 1.5 M